

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ARZUHAN DOĞAN YALÇINDAĞ'IN

YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ TOPLANTISI

AÇILIŞ KONUŞMASI

19 Haziran 2008

Sabancı Center, İstanbul

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul –Türkiye
Ankara: İran Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Sayın Başkan, Sayın Kemal Derviş,
TÜSİAD'ın değerli üyeleri, sayın basın mensupları

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Küçük bir ev kazası başıma büyük işler aştı. O yüzden sizlere oturarak hitap etmek zorundayım, özür dilerim. 2008 yılının bu ilk Yüksek İstişare Konseyi toplantısında sizlerle birlikte olmaktan büyük mutluluk duyuyorum.

Bugün aramızda, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Başkanı sayın Kemal Derviş de bulunuyor. Hepimizin ufkunu genişletecek görüşlerini, bizlerle paylaşacak. Davetimizi kabul edip geldiği için kendisine çok teşekkür ederim.

Değerli üyelerimiz,

Ülkemiz bir kez daha olağanüstü bir dönemden geçmekte. Bize göre bu dönemi iki temel unsur karakterize ediyor:

- 1) Siyasette başlayan, topluma yayılan ve her geçen gün artan kutuplaşma,
- 2) İç ve dış dinamiklerin etkisiyle ekonominin yüksek risk taşımaya başlar hale gelmesi.

Hatırlayacağınız gibi, TÜSİAD kutuplaşma konusundaki kapsamlı görüşünü 24 Mart'ta yayınladığı bir bildiri ile açıklamıştı. O gün söylediğimiz, bu kutuplaşmanın ülkeyi istenmeyen noktalara götürebileceğiydi.

Yapılması gerekenin ise, bir yandan hukuka saygı göstermek, öte yandan, herkes için tam demokrasiyi sağlayacak bir açılımı gerçekleştirmek olduğunu söylemiştik. Ama maalesef, o tarihten bu yana değişen, yalnızca durumun daha da ağırlaşması oldu. Siyasi taraflar, politikalarını kısa vadeli oyun planları üzerine kurmaya devam ettiler.

Artık, Orta ve uzun vadeyi düşünmek bir yana, bundan bir yıl sonrasının bile senaryolara dahil edilmediğini, Türkiye'nin bütün bu yaşananlar ve yaşanacaklardan sonra hangi noktada olacağının düşünülmediğini görüyoruz.

Oysa önümüzde, “Bundan bir yıl sonra nasıl bir Türkiye ile karşı karşıya olacağız,” sorusu bütün heybetiyle durmakta. Bize göre bunun cevabı açıktır: Durum böyle devam ederse, bir yıl sonra elimizde “Yönetilmesi çok zor bir Türkiye” olacaktır.

Çünkü dünyadaki olumsuz ekonomik gelişmelerin yarattığı tehditler, siyasal ortamın ve kutuplaşmanın yaratacağı politik istikrarsızlıkla birleştiğinde, kısa vadeli hesapları alt üst edecek gelişmeler ortaya çıkabilecektir.

Bu yüzden mevcut tartışmaların, olumlu ve Türkiye'nin önünü açacak sonuçlara yönelmesini sağlamak zorundayız. Bunun için de ekonomiye ve siyasete daha yakından bakabilmeli, sağlıklı analizler yapabilmeliyiz.

Değerli üyeler,

Bugün dünya ekonomisinde, küreselleşme sürecinin herhalde en sancılı dönemlerinden birini yaşıyoruz. Klasik iktisadi sıfatlar ile tanımlamakta güçlük çektiğimiz bu sürece 3 boyutta yaklaşmak mümkün.

1. ABD’deki yüksek riskli konut kredileri ile su yüzüne çıkan ve hızla dünyaya yayılan finansal regülasyon zafiyeti. Ortaya çıkan Küresel Mali Sistem Krizi’nin faturasının şu an için 1 trilyon dolar olduğu tahmin edilmektedir.

2. Gerek gelişmekte olan ülkelerin yüksek büyüme hızı, gerekse küresel ısınmanın da neden olduğu arz şokları ile, hem gıda hem de petrol ve hammadde fiyatlarında hiç yaşanmamış düzeylerde ki artış.

3. Amerika’da başlayan ekonomik yavaşlama, sürekli değer kaybeden dolar, üretkenlik artışı neredeyse sıfıra yaklaşan AB ekonomisi, para politikası etkinliği azalan Merkez Bankaları, artan enflasyonla mücadele etmek zorunda kalacak gelişmekte olan ülkeler ve bütün bunların yarattığı ticaret ve istihdam kayıpları. Bize göre tüm bu belirtiler 1-2 yıl sürmesi muhtemel, bir küresel ekonomik yavaşlamayı işaret etmektedir.

Oysa Türkiye dünyadaki bu olumsuz gidişatı tam olarak farkında değil gibi gözüküyor ya da içişleri ile çok meşgul. Üstelik, Türkiye ekonomisinin karşı karşıya bulunduğu riskler, küresel krizlerin yaratacağı etkilerle sınırlı da değil.

Bir de bizim, kendi iktisadi kırılganlıklarımız var. Burada dikkatinizi çekmek istediğim nokta; Ekonomimizle ilgili olarak, “kriz”lerden değil, “risk”lerden söz ediyor olmamız. Çünkü acil ve kapsamlı önlemler alınırsa bu risklerin bertaraf edilebileceğine olan inancımızı koruyoruz.

İzninizle, öncelikle ekonomimizde gördüğümüz bu riskleri sizlerle paylaşmak istiyorum:

1) Büyümenin yavaşlaması riski;

2001 krizi sonrası başlayan yüksek büyüme evresinin 2007 de, sonuna yaklaştık. Bu aşamadan sonra sadece makroekonomik önlemlerle büyümeyi artırmak, pek mümkün görünmüyor. Üstelik, bu dönemde yüksek büyüme döneminde bile düşürülemeyen ve Türkiye’nin hâlâ en büyük sorunu olmaya devam eden işsizliğin daha da artması tehlikesi de söz konusu .

2) Enflasyon Riski;

Arz şokları ve makro ekonomik bekleyişlerin iyi yönetilememesi sonucu, Nisan ayı itibariyle enflasyon yeniden çift haneli rakamlara ulaştı. Ayrıca ne yazık ki, Türkiye’nin hedef enflasyondan sapma oranı, benzer ülkelere göre çok yüksek ve Türkiye’de yüksek enflasyon hafızası da, halen, çok taze...

3) Kamu mali disiplininin bozulma riski;

Kamu Mali disiplini bağlamında, son dönemde alınan bazı harcama kararları, biz de, program dışı uygulamalara başvurulduğu izlenimini uyandırmaktadır.

Oysa, unutmayalım ki, Türkiye ekonomisinin son yıllarda gösterdiği başarılı performansın temel itici gücü, mali disiplin olmuştur.

2008 yılı içinde, hükümet, içinde Sosyal Güvenlik Yasası, İstihdam Paketi ve GAP Eylem Planını barındıran bir dizi olumlu açılımlar yaptı. Buna rağmen kamu mali disiplini zayıflatan bazı düzenlemeler de gerçekleştiği görüşündeyiz.

Örneğin;

-Belediyelere bütçeden aktarılacak payın 4 milyar YTL artırılması

-Özelleştirme gelirlerinin, borç azaltmak yerine kamu yatırımlarında kullanılmasına karar verilmesi.

-İşsizlik sigortası fonunun, fonun aktüeryel dengesi ve amacı dikkate alınmaksızın, kamu harcamaları için kullanılması.

-SSK ve Bağ-Kur prim borçlarına af gelmesi.

-Banka borçları ve tarımsal krediler için sicil affı geliyor olması.

-Kamu İhale Kanunu'nun gevşetilmesi gibi

Tüm bu örnekler mali disiplini zorlayacak niteliktedir.

Öte yandan İktisadi kaygılarımızı en aza indirecek önerilerimizi ise, şu şekilde sıralamak mümkündür.

1) Uluslararası mali piyasalara güven verecek tarzda, IMF ve AB çıpalarının gündemde tutulması hayati önem taşımaktadır.

IMF ile ilişkiler kesilmemeli, AB müzakere süreci güçlü bir siyasi irade sergilenerek sürdürülmelidir.

2) Bir mikro reform yol haritası mahiyetinde olan “orta vadeli AB uyum programında” daha hızlı ve kapsamlı yol alınmalıdır.

Hatta bu programda taahhüt edilmiş uyum takvimini hemen çalıştırmak gerekmektedir.

3) Yedi Yıllık Kalkınma Planı, orta vadeli ekonomik program, kısa vadeli acil ekonomik önlem paketleri ve yapısal reform programları birbirleriyle uyumlu biçimde konsolide edilmelidir.

İhtiyacımız olan, makroekonomik politika bütünlüğü korunan, Türkiye'nin potansiyel büyümesini artırabilecek, eğitim, bölgesel kalkınma ve yenilikçilik olgularını temel alan, sanayi stratejisi ile desteklenen yeni bir büyüme modelidir.

- Türkiye, bundan yirmi yıl önceki Türkiye değil.

Artık, toplumun özlemlerini, beklentilerini daha güçlü bir ekonomi olmadan karşılamak, temel ihtiyaçların yerini ideolojiyle, demagojiyle doldurmak mümkün değil. Bu beklentileri karşılama konusunda, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik hedefinin ve bununla bağlantılı reformların, gerçek anlamda bir rehber olma özelliğini koruduğunu düşünüyoruz. Ülkemizin hedeflerine bu kadar uyumlu başka bir referans noktası bulmamız mümkün değildir. Bu referans noktasını korumamız, yalnızca ekonomimizi istikrar içinde geliştirmemize değil, demokratik standartların güçlendirilmesine de destek olacaktır.

Değerli üyeler,

Türkiye, her bakımdan zor bir dönemden geçiyor. Bu günleri, demokrasimizi, siyasal, toplumsal yapılarımızı, Anayasal kurumlarımızı yıpratmadan atlatmaya çalışmalıyız. Tepkilerimizi, yorumlarımızı ölçülü tutmalıyız. Öncelikle, hukuka koşulsuz saygı göstermek zorundayız.

Unutmayalım ki, uygar toplumların ayırt edici yanı budur. Mevcut hukuksal düzen içinde bağlayıcı bir kararla karşı karşıya olmanın bilinci ve sorumluluğu içinde hareket etmeliyiz.

Elbette toplumda tartışmalar olabilir, bu tartışmalar çerçevesinde Anayasa Mahkemesi'nin kararı da eleştirilebilir. Ama Türkiye'nin en yüksek yargı organını "tanımamaya" varan tepkiler kabul edilebilir değildir. Asıl yapılması gereken bu karardan ders çıkarmaktır.

Bize göre bu karardan çıkarılacak ders de şudur: Mevcut sorunlara sistemi zedelemeyen dengeli çözüm aramak esastır. Öte yandan, bugünkü yapı içinde, toplumun bazı taleplerine ve beklentilerine cevap verilemediği de bir gerçektir. O zaman yapmamız gereken nedir?

Yapmamız gereken, tüm kesimlerin özlemlerini, ihtiyaçlarını ve kaygılarını gözetecek bir biçimde toplumsal mutabakatı yeniden sağlamaktır. Bunun bugünkü karşılığı herkes için tam demokrasiyi sağlayacak bir Anayasa değişikliğidir.

Burada sözünü ettiğimiz, her sıkıntılı dönemde alelacele gündeme getirilen, güncel sorunları aşmaya yönelik Anayasal düzenlemeler değildir. Salt parlamento çoğunluğuna dayanan, kısmi bir Anayasa değişikliğinden de söz etmiyoruz. Sözünü ettiğimiz, gerçek bir toplumsal mutabakat belgesidir.

Bu mutabakat belgesinin, birkaç aylık müzakerelerle değil, bir-birbuçuk yıllık ciddi bir çalışmayla oluşacağına inanıyoruz. Bu süre kimilerine uzun gelebilir.

Ancak, bir kez daha hatırlatmak isterim ki, biz, önümüzdeki günlerde kamplaşma tarafları arasında ki çekişmede kimin diğerine üstün geleceğiyle ilgili değiliz.

İlgilendiğimiz, dış şoklara karşı dirençli, yönetilebilir, geleceğe olan inancını tazelemiş bir Türkiye'de yaşayabilmek. Peki, gittikçe artan bu kutuplaşma ortamında, böyle bir mutabakat zemininin oluşturulması mümkün müdür?

Evet, eğer siyaset sahnesinin aktörlerinin üzerinde güçlü bir toplumsal baskı kurabilirsek, mümkündür.

Değerli üyeler;

Bildiğiniz gibi TÜSİAD olarak uzunca bir süredir bu konuyu sivil toplum ve meslek örgütleri ile istişare etmekteyiz.

Aynı çerçeve de bazı siyasi parti kurmaylarıyla da görüştük ve çıkış yolunun yeni bir mutabakat arayışı olduğu görüşümüzü paylaştık.

Alınan tepkileri “ihtiyatlı, ancak gelişmeye açık” olarak nitelemek mümkün.

Yine bildiğiniz gibi, ve programımızda da yazılı olduğu gibi, bu YİK toplantımıza, 6 sivil toplum örgütünü davet ettik.

Amacımız, sözünü ettiğimiz mutabakat arayışı kapsamında, üzerinde çalışıyor olduğumuz Anayasa konvansiyonuna ilişkin, bu kurumların görüşlerini almak ve tartışma sürecini başlatmaktır.

Toplumsal uzlaşma arayışı içinde olduğumuz şu günlerde, Sivil toplum örgütleriyle birlikte tartışma sürecini başlatmanın tüm ülkeye iyi bir örnek ve sağlıklı bir girişim olacağını düşündük.

Kurum başkanları da davetimize olumlu cevap vererek, toplantıya katılacaklarını bildirdiler.

Ancak, bu girişimi farklı maksatlarla ilişkilendiren çevreler, süreci gölgelemeye çalıştılar.

Biz de kurum başkanları ile yaptığımız istişareler sonunda, ANAYASA KONVANSİYONU önerimizin bütünlüğünün korunması ve gölgelenmemesi için görüş alışverişini yakın bir gelecekte gerçekleştirmeyi planladık.

Bugün siz değerli üyelerimize AB anayasası çalışmaları ve ülke örneklerinden esinlenerek hazırladığımız ANAYASA KONVANSİYONU girişimi ile ilgili kısa bir bilgilendirme yapmayı arzuluyoruz.

Önerilen Konvansiyon, TBMM Başkanı'nın önderliğinde oluşturulmakta, Mecliste yer alan tüm partileri, yüksek yargı organlarından temsilcileri, akademisyenleri, sivil toplum kuruluşlarını kapsamaktadır.

Konvansiyon, laikliğin hem toplumsal ilişkileri hem de birey haklarını düzenleyen hukukun, temeli olduğunun bilinciyle, daha ileri bir demokratik standardı yaratmak için çalışacaktır.

İnanıyoruz ki, Türkiye’de çağdaş ve köklü bir demokrasinin yerleşmesi, her yönüyle çoğulcu demokratik normlara uygun, katılımı ön plana çıkaran, kuvvetler ayrımını güçlendiren bir Anayasa değişikliği ile başlamalı ve siyasi partiler, seçim sistemi, şeffaflık, denetlenebilirlik ve dokunulmazlıklarla ilgili yasal çerçevenin yenilenmesiyle devam etmelidir.

Yukarda genel prensipleri itibariyle özetlediğim ve Anayasa Konvansiyonu tartışmasına zemin oluşturacak TÜSİAD çalışması bugün sizlere sunulmuştur.

Değerli üyeler,

Bugüne kadar elde ettiğimiz ekonomik, siyasal, toplumsal kazanımların bu siyasi çalkıntı içinde ve sonucunda yitirilmesine göz yummanın, hiçbir sorumluluk anlayışıyla bağdaşmayacağını düşünüyoruz.

Türkiye çok ciddi ekonomik risklerle karşı karşıya... Bu riskler hem küresel konjonktürün , hem de ülke ekonomisinin kendi dinamiklerinin etkisiyle güçlenerek üzerimize geliyor.

Bu riskleri kontrol altına almak için yeni bir toplumsal uzlaşma üretmek mecburiyetindeyiz

İnanıyoruz ki, bir ANAYASA KONVANSİYONU içinde aynı masanın etrafına oturmak, ülkemize iyi gelecektir.

Beni dinleme sabrını gösterdiğiniz için hepinize teşekkür ediyor, sizleri bir kez daha saygı ile selamlıyorum.